

EFEKTYWNOŚĆ GRY PIŁKARZY UKRAINY W MISTRZOSTWACH EUROPY EURO 2012

Aleksander STUŁA

Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej

ЕФЕКТИВНІСТЬ ГРИ ФУТБОЛІСТІВ УКРАЇНИ НА ЧЕМПІОНАТІ ЄВРОПИ «ЄВРО-2012». Александр СТУЛА. *Факультет фізичного виховання і фізіотерапії Політехніки Опольської (Польща)*

Анотація. У статті проаналізовано 3 матчі за участю України, яка під час групових ігор виграла зустріч зі Швецією (2:1), програла матч із Францією (0:2), а також (після помилок судді, однак дуже хорошої та ефективної гри у полі) – з Англією (0:1). Методом дослідження слугувало непряме спостереження, яке базувалося на опитувальному листі Serwenjakaowa, що дозволило виявити показники досконалості, активності й ефективності гри як окремих гравців, так і команд у цілому.

Висновки:

1. Футболісти України у групових матчах зі Швецією і Францією мали властиві їм показники активності, досконалості та ефективності гри;
2. У вирішальному матчі з Англією, програному з рахунком 0:1, українські футболісти мали помітну перевагу на ігровому полі, в ситуаціях біля воріт та насамперед в таких об'єктивних показниках: кількість ситуацій поза грою, показниках ефективності гри й ефективності подач.
3. Українські футболісти продемонстрували високо індивідуальну змінність ігрових ситуацій. До найбільш ефективних футболістів у кожному матчі необхідно віднести В.Селіна, у якого показник ефективності гри в кожному матчі коливався навколо $KE=1,0$.

Ключові слова: футбол, аналіз гри, ефективність, спостереження.

Wstęp. Gra w piłkę nożną to zmagania dwóch grup sportowców, z których każda dąży do osiągnięcia przeciwnych celów. Zadaniem piłkarzy jest uzyskanie zamierzonego celu wszystkimi dostępnymi metodami i środkami w ramach ściśle określonych reguł i przepisów gry (Szwarc 2003).

Popularność, jak również ciągła ewolucja futbolu implikują potrzebę stałego rozpoznawania i rejestracji działań zawodników oraz prowadzenia systematycznej oceny przebiegu gry. Szczególnie ważne jest to w kluczowych rozgrywkach takich jak Mistrzostwa Świata czy też Europy, gdzie wybrane zespoły starają się pokazać mistrzostwo sportowe, prezentując swoje umiejętności na w miarę jak najwyższym poziomie.

Analizy meczów piłki nożnej od strony ich liczbowych danych pozwalają w sposób precyzyjny oszacować zachowania piłkarzy podczas gry. Szczególnie mecze wysokiej rangi, w których występują zespoły kreujące nowe modele zachowania w grze, dostarczają bogatego materiału do analizy, pozwalające jednocześnie na określenie trendów szkoleniowych współczesnej gry w piłkę nożną (Duda 2008, Soroka 2011).

Określenie wskaźników i modeli gry pozwala na rangowanie i ocenę, które z nich i z jakim natężeniem determinują i wpływają na osiąganie sukcesów (Hoff, Gran, Helgerud 2001, Soroka, Bergier 2010, Stuła, Płaczek 2003 i inni).

W prowadzeniu obserwacji i analizy gry piłkarzy poszukuje się dokładniejszych metod i technik, stosując coraz częściej systemy komputerowe z wykorzystaniem wielu kamer oraz systemów nawigacji satelitarnej (Holzer i wsp. 2003, Zubillaga i wsp. 2007 i inni). Warto podkreślić, że pojawiają się także prace dotyczące tendencji rozwojowych gry w piłkę nożną (Żmuda 2001, Bergier 2009, Soroka 2011). W szczególności dotyczy to analizy gry piłkarzy na imprezach najwyższego poziomu mistrzostwa sportowego, takich jak finał Ligi Mistrzów, Mistrzostwa Europy, Mistrzostwa Świata itp.

Materiał i metoda badań. Materiał badawczy stanowili piłkarze Ukrainy oraz ich przeciwnicy, rozgrywający 3 mecze grupowe w Mistrzostwach Europy „Euro 2012”. Były to mecze Ukraina: Szwecja (2:1), Ukraina: Francja (0:2) oraz pechowo przegrany mecz z Anglią (0:1). Mecz ten, rozgrywany w końcowej fazie rozgrywek grupowych (19.06.2012, Donieck), był prowadzony pod dyktando piłkarzy ukraińskich, przy ich zdecydowanej przewadze w ilości rozgrywanych akcji, lecz po jednej z niewielu kontr Anglików, którzy zdobyli jedną, jedyną bramkę, piłkarze ukraińscy nie awansowali do dalszej fazy rozgrywek.

Według opinii wielu fachowców reprezentacja Ukrainy, pomimo odpadnięcia z piłkarskich Mistrzostw Europy już w fazie grupowej, pokazała bardzo dobry i niezłe zorganizowany pod względem techniczno-taktycznym futbol.

Piłkarze Ukrainy zajęli trzecie miejsce w grupie, wygrywając tylko jeden mecz ze Szwecją.

W celu określenia podstawowych wskaźników aktywności, dokładności i efektywności gry poszczególnych piłkarzy i zespołów zastosowano zmodyfikowaną metodę oceny gry wg Cervenjakowa (w poz. Stuła i Płaczek 2003).

Metoda Cervenjakowa służy do określenia efektywności „sportowo-technicznej” piłkarzy. W tym celu poprzez odpowiednią segregację danych dotyczących dokładności i aktywności w czasie gry i na podstawie logicznych, wzajemnych zależności otrzymuje się wielkości cyfrowe, zwane wskaźnikiem dokładności K_T i wskaźnikiem aktywności K_A . Te dwa wskaźniki służą do określenia trzeciego, jako ich iloczynu, mianowicie wskaźnika efektywności K_E .

Wskaźnik dokładności K_T w metodzie tej oblicza się według wzoru:

$$K_T = \frac{P}{L}$$

gdzie:

P - liczba prawidłowo rozegranych piłek przez odpowiedniego zawodnika,

L - ogólna liczba kontaktów zawodnika z piłką.

Wskaźnik aktywności K_A każdego zawodnika oblicza się wg wzoru:

$$K_A = \frac{(10 \times L)}{A}$$

gdzie:

10 – liczba zawodników uczestniczących w grze,

L – ogólna liczba kontaktów zawodnika z piłką

A – ogólna liczba kontaktów z piłką przez drużynę w ciągu 90 minut gry (jeżeli zawodnik grał od początku do końca lub do minuty w której opuścił boisko albo wszedł na boisko).

Jeżeli otrzymamy wskaźnik większy od 1, oznacza to, że zawodnik jest bardziej aktywny w stosunku do całej drużyny, jeżeli zaś wskaźnik ten wynosi mniej niż 1 – zawodnik był bardziej pasywny.

Iloczyn K_T i K_A określa wskaźnik efektywności „sportowo-technicznej” piłkarza K_E , którego postać matematyczna wygląda następująco:

$$K_E = K_T \times K_A = \frac{(10 \times P)}{A}$$

Wprowadzone przez Calińskiego i wsp. (1983) w pozycji Stuła, Płaczek (2003) modyfikacje dotyczą każdorazowego określenia jakości podań piłki przez zawodnika: czy było one aktywne, normalne, pasywne, bądź podjęte działanie było w postaci rajdu z piłką. Określając charakter podania wyróżnia się:

- podanie aktywne – podanie o charakterze ofensywnym (ma na celu konstruowanie akcji),
- podanie normalne – pozwalające na przetrzymanie piłki przez drużynę, przeniesienie środka ciężkości gry itp.,
- podanie pasywne – podanie o charakterze zachowawczym, destruktywnym.

W celu uzyskania pełniejszej informacji dotyczącej charakterystyk działalności sportowej ob-

serwowanych zespołów, określić można ilość wszystkich akcji (akcji udanych i nieudanych) przeprowadzanych przez zespół w ciągu meczu, z podziałem na akcje jedno-, dwu-, trzy- i więcej podaniowe. Natomiast stosunek podań udanych do nieudanych w zespole określa się jako wskaźnik skuteczności podań, którego postać przedstawia się następująco:

$$K_{SP} = \frac{U}{N}$$

gdzie:

K_{SP} – wskaźnik skuteczności podań,

U – podania udane w zespole,

N – podania nieudane w zespole.

Autor pracy wprowadził dodatkową modyfikację metody Cervenjakowa polegającą na określeniu współczynnika efektywności gry, uwzględniającego aktywność zespołową przeciwnika (ilość kontaktów z piłką w ciągu meczu przez wszystkich zawodników zespołu przeciwnika – A_1).

Zatem:

$$K_{EP} = \frac{10 \times L}{A_1}$$

K_{EP} – współczynnik efektywności gry piłkarza uwzględniający aktywność zespołową drużyny przeciwnika.

Wyniki badań. Wyniki badań zawarte są w tabeli 1 i 2 (Ukraina:Szwecja), tabeli 3 i 4 (Ukraina:Francja) i tabeli 4 i 5 (Ukraina:Anglia).

Tabela 1

Indywidualne i zespołowe charakterystyki aktywności, dokładności i efektywności gry z meczu Ukraina:Szwecja (2:1)

	Imię i nazwisko	L	P	A	KT	KA	Kep	KE
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Yevhen Selin	75	52	499	0,69	1,50	1,25	1,04
2	Yevhen Khacheridi	54	44	499	0,81	1,08	1,06	0,88
3	Anatolij Tymoshchuk	62	53	499	0,85	1,24	1,28	1,06
4	Andriy Shevchenko	18	14	458	0,78	0,39	0,34	0,31
5	Oley Gusev	46	34	499	0,74	0,92	0,82	0,68
6	Andrey Voronin	39	30	466	0,77	0,84	0,72	0,64
7	Anriy Yarmolenko	45	35	499	0,78	0,90	0,84	0,70
8	Ruslan Rotan	5	0	33	0,00	1,52	0,00	0,00
9	Artem Milevskiy	8	6	41	0,75	1,95	0,14	1,46
10	Taras Mikhaliuk	53	38	499	0,72	1,06	0,92	0,76
11	Serhiy Nazarenko	57	45	499	0,79	1,14	1,08	0,90
12	Yevhen Konoplyanka	37	30	495	0,81	0,75	0,72	0,61
13	Marko Devic	0	0	4	0,00	0,00	0,00	0,00
	Imię i nazwisko	L	P	A	KT	KA	Kep	KE
1	Mikael Lustig	47	30	415	0,64	1,13	0,60	0,72
2	Olof Melberg	47	37	415	0,79	1,13	0,74	0,89
3	Andreas Granqvist	44	34	415	0,77	1,06	0,68	0,82
4	Martin Olsson	49	33	415	0,67	1,18	0,66	0,80
5	Rasmus Elm	45	31	415	0,69	1,08	0,62	0,75
6	Sebastian Larsson	19	11	254	0,58	0,75	0,22	0,43
7	Anders Svensson	24	22	190	0,92	1,26	0,44	1,16

1	2	3	4	5	6	7	8	9
8	Kim Kallstrom	49	38	415	0,78	1,18	0,76	0,92
9	Zlatan Ibrahimovic	37	26	415	0,70	0,89	0,52	0,63
10	Johan Elmander	6	3	147	0,50	0,41	0,06	0,20
11	Ola Toivonen	17	13	225	0,76	0,76	0,26	0,58
12	Christian Wilhelmsson	15	13	161	0,87	0,93	0,26	0,81
13	Markus Rosenberg	16	12	268	0,75	0,60	0,24	0,45
	Ukraina	38,38	29,31	499,00	0,65	1,02	0,71	0,70
	Szwecja	31,92	23,31	415,00	0,72	0,95	0,47	0,70

Tabela 2

Indywidualne i zespołowe charakterystyki podań piłki z meczu Ukraina:Szwecja (2:1)

1	2	Podania UDANE					Podania NIEUDANE				Wszystkie kontakty zespołu z piłką
		Akt.	Norm.	Pas.	Rajd	Ksp	Akt.	Norm.	Pas.	Rajd	
1	Yevhen Selin	4	38	10	0	2,26	9	10	4	0	499
2	Yevhen Khacheridi	4	31	9	0	4,40	3	3	4	0	
3	Anatoliy Tymoshchuk	4	37	12	0	5,89	5	2	2	0	
4	Andriy Shevchenko	2	9	3	0	3,50	2	1	1	0	
5	Oley Gusev	4	21	8	1	2,83	5	5	1	1	
6	Andrey Voronin	6	20	4	0	3,33	4	3	2	0	
7	Anriy Yarmolenko	5	25	5	0	3,50	4	4	1	1	
8	Ruslan Rotan	0	0	0	0	0,00	2	2	1	0	
9	Artem Milevskiy	1	4	1	0	3,00	1	1	0	0	
10	Taras Mikhalik	1	27	10	0	2,53	7	6	2	0	
11	Serhiy Nazarenko	6	30	9	0	3,75	6	5	1	0	
12	Yevhen Konoplyanka	5	19	6	0	4,29	3	3	1	0	
13	Marko Devic	0	0	0	0	0,00	0	0	0	0	
		Podania UDANE					Podania NIEUDANE				
	Imię i nazwisko	Akt.	Norm.	Pas.	Rajd	Ksp	Akt.	Norm.	Pas.	Rajd	
1	Mikael Lustig	4	18	8	0	1,76	5	8	4	0	415
2	Olof Melberg	5	27	5	0	3,70	4	4	2	0	
3	Andreas Granqvist	2	25	7	0	3,40	3	4	3	0	
4	Martin Olsson	3	23	7	0	2,06	5	7	3	1	
5	Rasmus Elm	8	19	4	0	2,21	5	5	4	0	
6	Sebastian Larsson	2	9	0	0	1,38	5	3	0	0	
7	Anders Svensson	3	14	5	0	11,00	2	0	0	0	
8	Kim Kallstrom	7	23	8	0	3,45	7	3	1	0	
9	Zlatan Ibrahimovic	6	17	3	0	2,36	4	4	2	1	
10	Johan Elmander	2	1	0	0	1,00	1	2	0	0	
11	Ola Toivonen	3	9	1	0	3,25	1	3	0	0	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12	Christian Wilhelmsson	1	7	5	0	6,50	1	0	0	1	
13	Markus Rosenberg	0	11	1	0	3,00	1	2	0	1	
	Ukraina	3,23	20,08	5,92	0,08	3,02	3,92	3,46	1,54	0,15	
	Szwecja	3,54	15,62	4,15	0,00	3,47	3,38	3,46	1,46	0,31	

Tabela 3

Indywidualne i zespołowe charakterystyki aktywności, dokładności i efektywności gry z meczu Ukraina:Francja (0:2)

	Imię i nazwisko	L	P	A	KT	KA	Kep	KE
1	Yevhen Selin	65	48	510	0,74	1,27	0,88	0,94
2	Yevhen Khacheridi	57	45	510	0,79	1,12	0,82	0,88
3	Anatoliy Tymoshchuk	56	43	510	0,77	1,10	0,79	0,84
4	Andriy Shevchenko	29	23	510	0,79	0,57	0,42	0,45
5	Oleksandr Aliyev	17	12	137	0,71	1,68	0,22	1,19
6	Oley Gusev	70	50	510	0,71	1,37	0,92	0,98
7	Andrey Voronin	22	17	235	0,77	0,94	0,31	0,72
8	Anriy Yarmolenko	47	35	373	0,74	1,26	0,64	0,94
9	Artem Milevskiy	8	6	189	0,75	0,52	0,11	0,39
10	Taras Mikhaliuk	55	47	510	0,85	1,08	0,86	0,92
11	Serhiy Nazarenko	32	27	321	0,84	1,00	0,49	0,84
12	Yevhen Konoplyanka	28	23	510	0,82	0,55	0,42	0,45
13	Marko Devic	24	19	275	0,79	1,00	0,35	0,79
	Imię i nazwisko	L	P	A	KT	KA	Kep	KE
1	Matieu Debuchy	48	36	546	0,75	0,88	0,71	0,66
2	Adil Rami	39	34	546	0,87	0,71	0,67	0,62
3	Philippe Mexes	52	40	546	0,77	0,95	0,78	0,73
4	Yohan Cabaye	38	31	420	0,82	0,90	0,61	0,74
5	Franck Ribery	77	61	546	0,79	1,41	1,20	1,12
6	Olivier Giroud	6	4	99	0,67	0,61	0,08	0,40
7	Karim Benzema	39	28	447	0,72	0,87	0,55	0,63
8	Sami Nasri	70	58	546	0,83	1,28	1,14	1,06
9	Jeremy Menez	37	27	435	0,73	0,85	0,53	0,62
10	Yann M'Vila	17	14	126	0,82	1,35	0,27	1,11
11	Alou Diarra	40	34	546	0,85	0,73	0,67	0,62
12	Marvin Martin	17	13	111	0,76	1,53	0,25	1,17
13	Gael Clichy	66	52	546	0,79	1,21	1,02	0,95
	Ukraina	39,23	30,38		0,78	1,04	0,56	0,80
	Francja	42,00	33,23		0,78	1,02	0,65	0,80

Tabela 4

Indywidualne i zespołowe charakterystyki podań piłki z meczu Ukraina:Francja (0:2) cz. 2

	Imię i nazwisko	Podania UDANE					Podania NIEUDANE				Wszystkie kontakty zespołu z piłką
		Akt.	Norm.	Pas.	Rajd	Ksp	Akt.	Norm.	Pas.	Rajd	
1	Yevhen Selin	5	31	7	5	2,82	5	7	5	0	510
2	Yevhen Khacheridi	4	32	7	2	3,75	2	7	3	0	
3	Anatoliy Tymoshchuk	5	26	8	4	3,31	4	4	5	0	
4	Andriy Shevchenko	5	13	1	4	3,83	4	1	1	0	
5	Oleksandr Aliyev	1	5	3	3	2,40	3	1	1	0	
6	Oley Gusev	3	32	10	5	2,50	5	11	4	0	
7	Andrey Voronin	2	11	2	2	3,40	2	2	1	0	
8	Anriy Yarmolenko	5	19	8	3	2,92	3	6	2	1	
9	Artem Milevskiy	1	4	1	0	3,00	0	1	1	0	
10	Taras Mikhalik	3	32	10	2	5,88	2	4	2	0	
11	Serhiy Nazarenko	3	14	7	3	5,40	3	1	1	0	
12	Yevhen Konoplyanka	4	15	2	2	4,60	2	1	1	1	
13	Marko Devic	3	10	3	3	3,80	3	2	0	0	
	Imię i nazwisko	Podania UDANE					Podania NIEUDANE				Wszystkie kontakty zespołu z piłką
		Akt.	Norm.	Pas.	Rajd	Ksp	Akt.	Norm.	Pas.	Rajd	
1	Matieu Debuchy	2	30	4	0	3,00	3	5	4	0	546
2	Adil Rami	2	27	5	0	6,80	1	2	2	0	
3	Philippe Mexes	3	30	7	0	3,33	2	6	4	0	
4	Yohan Cabaye	7	20	4	0	4,43	3	2	2	0	
5	Franck Ribery	9	42	9	1	3,81	5	5	4	2	
6	Olivier Giroud	2	2	0	0	2,00	1	1	0	0	
7	Karim Benzema	6	17	5	0	2,55	5	5	1	0	
8	Sami Nasri	9	40	9	0	4,83	6	6	0	0	
9	Jeremy Menez	3	19	5	0	2,70	5	3	1	1	
10	Yann M'Vila	2	9	3	0	4,67	0	3	0	0	
11	Alou Diarra	5	22	7	0	5,67	1	2	3	0	
12	Marvin Martin	3	9	1	0	3,25	2	2	0	0	
13	Gael Clichy	5	35	12	0	3,71	5	5	3	1	
	Ukraina	3,38	18,77	5,31	2,92	3,66	2,92	3,69	2,08	0,15	
	Francja	4,46	23,23	5,46	0,08	3,90	3,00	3,62	1,85	0,31	

Tabela 5

Indywidualne i zespołowe charakterystyki aktywności, dokładności i efektywności gry z meczu Ukraina:Anglia (0:1)

	Imię i nazwisko	L	P	A	KT	KA	Kep	KE
1	Yevhen Selin	55	46	500	0,84	1,10	1,25	0,92
2	Yevhen Khacheridi	47	44	500	0,94	0,94	1,20	0,88
3	Anatoliy Tymoshchuk	59	47	500	0,80	1,18	1,28	0,94
4	Denys Garmash	42	36	430	0,86	0,98	0,98	0,84
5	Andriy Shevchenko	6	5	113	0,83	0,53	0,14	0,44
6	Oley Gusev	33	22	500	0,67	0,66	0,60	0,44
7	Andriy Yarmolenko	57	47	500	0,82	1,14	1,28	0,94
8	Artem Milevskiy	21	17	429	0,81	0,49	0,46	0,40
9	Serhiy Nazarenko	17	9	70	0,53	2,43	0,25	1,29
10	Yevhen Konoplyanka	56	43	500	0,77	1,12	1,17	0,86
11	Yaroslav Rakitskiy	67	53	500	0,79	1,34	1,44	1,06
12	Bohdan Butko	11	11	712	1,00	0,15	0,30	0,15
13	Marko Devic	29	23	387	0,79	0,75	0,63	0,59
	Imię i nazwisko	L	P	A	KT	KA	Kep	KE
1	Glen Johnson	34	25	367	0,74	0,93	0,50	0,68
2	Ashley Cole	45	37	367	0,82	1,23	0,74	1,01
3	Steven Gerrard	62	53	367	0,85	1,69	1,06	1,44
4	John Terry	29	20	367	0,69	0,79	0,40	0,54
5	Theo Walcott	0	0	64	0,00	0,00	0,00	0,00
6	Andy Carol	7	4	38	0,57	1,84	0,08	1,05
7	Wayne Rooney	35	23	348	0,66	1,01	0,46	0,66
8	Ashley Young	35	22	367	0,63	0,95	0,44	0,60
9	Joleon Lescott	35	28	367	0,80	0,95	0,56	0,76
10	James Milner	20	10	303	0,50	0,66	0,20	0,33
11	Scot Parker	45	41	367	0,91	1,23	0,82	1,12
12	Alex Oxlade-Chamberlain	2	1	19	0,50	1,05	0,02	0,53
13	Danny Welbeck	18	16	329	0,89	0,55	0,32	0,49
	Ukraina	38,46	31,00		0,80	0,99	0,84	0,75
	Anglia	28,23	21,54		0,66	0,99	0,43	0,71

Tabela 6

Indywidualne i zespołowe charakterystyki podań piłki z meczu Ukraina:Anglia (0:1)

	Imię i nazwisko	Podania UDANE					Podania NIEUDANE				Wszystkie kontakty zespołu z piłką
		Akt.	Norm.	Pas.	Rajd	Ksp	Akt.	Norm.	Pas.	Rajd	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Yevhen Selin	6	21	19	0	5,11	4	4	1	0	500
2	Yevhen Khacheridi	5	29	10	0	14,67	1	2	0	0	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
3	Anatolij Tymoshchuk	9	26	12	0	3,92	5	5	2	0	
4	Denys Garmash	6	24	6	0	6,00	4	2	0	0	
5	Andriy Shevchenko	1	3	1	0	5,00	0	1	0	0	
6	Oley Gusev	4	14	4	0	2,00	6	3	2	0	
7	Andriy Yarmolenko	9	26	12	0	4,70	3	4	2	1	
8	Artem Milevskiy	5	10	2	0	4,25	2	2	0	0	
9	Serhiy Nazarenko	4	5	0	0	1,13	4	4	0	0	
10	Yevhen Konoplyanka	7	31	5	0	3,31	7	5	0	1	
11	Yaroslav Rakitskiy	9	33	11	0	3,79	7	3	4	0	
12	Bohdan Butko	2	6	3	0	11,00	0	0	0	0	
13	Marko Devic	3	12	8	0	3,83	1	3	2	0	
Podania UDANE											
Podania NIEUDANE											
	Imię i nazwisko	Akt.	Norm.	Pas.	Rajd	Ksp	Akt.	Norm.	Pas.	Rajd	Wszystkie kontakty zespołu z piłką
1	Glen Johnson	5	15	4	1	2,78	3	5	1	0	367
2	Ashley Cole	5	19	13	0	4,63	5	2	1	0	
3	Steven Gerrard	11	33	9	0	5,89	5	2	2	0	
4	John Terry	3	14	3	0	2,22	1	4	4	0	
5	Theo Walcott	0	0	0	0	0,00	0	0	0	0	
6	Andy Carol	0	4	0	0	1,33	1	2	0	0	
7	Wayne Rooney	5	13	4	1	1,92	3	6	1	2	
8	Ashley Young	6	8	8	0	1,69	4	5	3	1	
9	Joleon Lescott	2	16	10	0	4,00	2	2	3	0	
10	James Milner	1	5	4	0	1,00	3	6	1	0	
11	Scot Parker	4	23	13	1	10,25	2	2	0	0	
12	Alex Oxlade-Chamberlain	1	0	0	0	1,00	0	0	0	1	
13	Danny Welbeck	6	8	2	0	8,00	0	2	0	0	
Ukraina											
		5,38	18,46	7,15	0,00	5,28	3,38	2,92	1,00	0,15	
Anglia											
		3,77	12,15	5,38	0,23	3,44	2,23	2,92	1,23	0,31	

Dyskusja

Z danych uzyskanych w badaniach wynika, że mecz Ukraina:Szwecja miał wyrównany przebieg z nieznaczną przewagą Ukrainy. Najważniejszy parametr to zespołowa ilość kontaktów z piłką, który był wyraźnie wyższy u piłkarzy ukraińskich – 499 do 415. Ten parametr przenosi się na średnią indywidualną liczbę przeprowadzonych akcji, liczbę akcji prawidłowo rozegranych a także na wskaźnik aktywności gry (K_A), który był wyraźnie lepszy u Ukraińców.

Piłkarze Szwecji uzyskali nieznacznie lepszy wskaźnik efektywności gry K_E (0,70 do 0,68) oraz wskaźnik skuteczności podań K_{SP} (3,47 do 3,02).

Spośród piłkarzy indywidualnych w zespole Ukrainy wyróżnić należy A. Tymoshchuka, który uzyskał bardzo wysoki wskaźnik efektywności gry $K_E=1,06$, A. Milevskiego ($K_E=1,28$), Y. Selina ($K_E=1,04$) oraz strzelca dwóch bramek A. Shevchenko.

Wśród piłkarzy Szwecji na wyróżnienie zasługuje A. Svensson, który uzyskał wysoki wskaźnik efektywności gry $K_E=1,16$, jednak przebywał on na boisku tylko do 68 minuty gry.

Pomimo przegrania meczu z Francją, piłkarze Ukrainy uzyskali zbliżone wskaźniki parametrów zespołowych. Francuzi wyraźnie przewyższali Ukraińców pod względem liczby kontaktów z piłką (546 do 510), ilości indywidualnych kontaktów z piłką (42,0 do 39,23), ilości prawidłowo rozegranych akcji (33,23 do 30,38) a także we wskaźniku skuteczności podań (3,90 do 3,66).

Wśród piłkarzy ukraińskich wyróżnić należy O. Aliyeva, który uzyskał bardzo wysoki wskaźnik efektywności gry $K_E=1,19$, natomiast z piłkarzy Francji F. Ribery'ego ($K_E=1,12$) oraz strzelców bramek (J. Menez i Y. Cabaye). Zdecydowanie zawiódł A. Shevchenko, który był mało aktywny ($K_A=0,57$) i przeciętnie dokładny ($K_T=0,79$), jednocześnie uzyskując bardzo niski wskaźnik efektywności gry $K_E=0,45$.

Mecz Ukraina:Anglia (0:1) to mecz kuriozum. Piłkarze Ukrainy mieli wyraźną przewagę optyczną w polu gry, zdecydowanie więcej sytuacji bramkowych, a przede wszystkim wszystkie obiektywne wskaźniki analizy gry przemawiały za tym zespołem. Suma wszystkich kontaktów z piłką wyniosła 500 do 367 dla Ukrainy, wskaźnik efektywności gry K_E wyniósł 0,85 do 0,71, wskaźnik skuteczności podań 5,28 do 3,44. Najwyższą efektywnością gry w zespole Ukrainy wyróżnili się Y. Rakitsky ($K_E=1,06$), B. Butko ($K_E=1,53$) oraz S. Nazarenko ($K_E=1,27$), jednak dwaj ostatni piłkarze nie rozegrali całego meczu i wchodzili na zmiany odpowiednio w 77 i 78 minucie gry. Na uwagę zasługują wysokie wskaźniki skuteczności podań u Y. Khacheridiego ($K_{SP}=14,67$), B. Butko ($K_{SP}=10,25$) oraz $K_{SP}=11,0$ u Anglika S. Parkera.

Szczególne znaczenie w tym meczu miały dwie sytuacje. Pierwsza to sytuacja z 48. minuty, w której to obrońcy oraz bramkarz zespołu ukraińskiego popełnili „prosty” błąd, pozwalając W. Rooneyowi zdobyć bramkę, druga natomiast z 61. minuty, w której M. Devic strzelił do bramki, piłka przekroczyła linię bramkową, a J. Terry wybił ją już zza linii bramkowej. Prawidłowo zdobyta bramka nie została uznana przez węgierskiego arbitra J. Kassai. Szef komisji sędziowskiej UEFA P. Colina przyznał, że był to ewidentny błąd sędziego, który w pewnym sensie wypaczył wynik meczu, eliminując zespół Ukrainy z dalszych rozgrywek.

Wnioski z pracy.

1. Piłkarze Ukrainy, pomimo niezakwalifikowania się do pucharowej fazy rozgrywek ME „Euro 2012”, w meczach grupowych ze Szwecją i Francją uzyskali zbliżone do nich wskaźniki aktywności, dokładności i efektywności gry;

2. W decydującym o awansie meczu z Anglią, przegranym 0:1, piłkarze ukraińscy posiadali zdecydowaną przewagę w polu gry, sytuacjach bramkowych oraz przede wszystkim w obiektywnych wskaźnikach, takich jak liczba rozegranych akcji, wskaźniki efektywności gry i skuteczności podań;

3. Piłkarze ukraińscy prezentowali dość dużą indywidualną zmienność dyspozycji meczowych, np. A. Milevskiy od $K_E=1,28$ do $K_E=0,39$. Do najbardziej efektywnych piłkarzy w każdym meczu zaliczyć należy Y. Selina, którego wskaźnik efektywności gry w każdym meczu oscylował wokół $K_E=1,0$.

Literatura

1. *Bergier J.* Charakterystyka i analiza gry w piłkę nożną mężczyzn i kobiet/ J. Bergier. – Wiale podlaska : Zam. Wydz. Wych. Fiz. – 2009.
2. Skuteczność działań indywidualnych piłkarzy reprezentacji Polski w meczach Euro 2008 / H. Duda. Sport Wyczynowy. – 2008. – №7/8. – S. 43 – 53.
3. *Hoff J.* Endurance training into the next millennium. Muscular strength training effects on aerobic endurance performance. A review. Invited review / Hoff J., Gran A., Helgerud J. // The American Journal Medicine and Sport. – 2001. – P. 58 – 67.
4. *Holcer C.* Match analysis by transmitter position measurement / Holcer C., Hartmann U., Beetz M i von der Grun T. // World Congress of Science and Football : book of Abstracts. – Lisbon, – 2003. – 152 p.
5. *Soroka A.* Charakterystyka wybranych modeli gry piłkarzy nożnych podczas Mistrzostw Świata- RPA 2010. Państwowa Szkoła Wyższa w Białej Podlaskiej.

6. Soroka A. Wzorce działań ofensywnych w Mistrzostwach Europy Kobiet 2009 w piłce nożnej / Soroka A. , Bergier J. // Sport Wyczynowy. – 2010. – №3. – S. 83 – 92.
7. Stula A. Efektywność gry piłkarzy wybranych zespołów uczestniczących w finałach Mistrzostw Świata Korea-Japonia 2002. AWF w Poznaniu, ZWKW w Gorzowie Wlkp.
8. Szwarz A. Metody oceny techniczno- taktycznych działań piłkarzy AWFis . Szwarz A. – Gdańsk.– 2003.
9. Match analysis of 2005-2006 Champions League Final with Amisco system / Zubillaga A., Gorospe G., Mendo A. H., Villasenor A. B. W: F. Korkusuz, E. Ergen (edyt.) // Journal of Sport Science Medicine. – 2007. – Vol. 6, supl. 10.
10. Żmuda W. Tendencje rozwojowe piłki nożnej na podstawie analizy ME-2000 / Żmuda W. – W: A. Stula (red.) Współczesna piłka nożna – teoria i praktyka, IWF Gorzów, – S. 125 – 140.

EFEKTYWNOŚĆ GRY PIŁKARZY UKRAINY W MISTRZOSTWACH EUROPY EURO 2012

Aleksander STUŁA

Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej

Streszczenie. W niniejszej pracy analizie poddano 3 mecze reprezentacji Ukrainy, która w ramach rozgrywek grupowych wygrała jedno spotkanie ze Szwecją (2:1), przegrała wyraźnie z Francją (0:2) a także (po błędach sędziego, ale również bardzo dobrej i efektywnej grze w polu) z Anglią (0:1). Metodę badawczą stanowiła obserwacja pośrednia oparta o kwestionariusz Cervenjakowa, pozwalająca na określenie wskaźnika dokładności, aktywności i efektywności gry zarówno piłkarzy indywidualnych, jak i całych zespołów.

Wnioski:

1. Piłkarze Ukrainy w meczach grupowych ze Szwecją i Francją uzyskali zbliżone do nich wskaźniki aktywności, dokładności i efektywności gry;
2. W decydującym meczu z Anglią, przegranym 0:1, piłkarze ukraińscy posiadali zdecydowaną przewagę w polu gry, sytuacjach bramkowych oraz przede wszystkim w obiektywnych wskaźnikach, takich jak liczba rozegranych akcji, wskaźniki efektywności gry i skuteczności podań.
3. Piłkarze ukraińscy prezentowali dużą indywidualną zmienność dyspozycji meczowych. Do najbardziej efektywnych piłkarzy w każdym meczu zaliczyć należy Y. Selina, którego wskaźnik efektywności gry w każdym meczu oscylował wokół $K_E=1,0$.

Słowa kluczowe: piłka nożna, analiza gry, efektywność, obserwacja

PLAYING EFFECTIVENESS OF UKRAINIAN FOOTBALLERS DURING UEFA EUROPEAN CHAMPIONSHIP EURO 2012

Aleksander STUŁA

Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej

Abstract. This paper contains analysis of 3 matches of Ukrainian national team. In the group stage the team won one match against Sweden (2:1) and clearly lost to France (0:2) and as well to England (0:1) after referee mistakes, but also after very good and effective playing in the field. Indirect observation based on Cervenjakov's questionnaire was used as a research method to define indices of precision, activity and effectiveness of both single players and whole teams.

Conclusions:

- In the group stage matches against Sweden and France indices of activity, precision and effectiveness of Ukrainian players were similar to their opponents;
- In the decisive match against England (lost 0:1) Ukrainian players had commanding lead in the field, goal-line situations and, above all, objective indices, i.e. number of actions, indices of effectiveness and precision of passes.
- Individual disposition of Ukrainian players tended to change visibly. Y. Selina was one of the most effective players with the index of effectiveness K_E at about 1,0 in every match.

Keywords: football, game analysis, effectiveness, observation